

ЖИВОТВОРНА ВОДА ПОЛСКА НАРОДНА ПРИКАЗКА

chitanka.info

Една селянка останала вдовица с три невръстни момчета. С голям труд ги отгледала; те израснали добри момци, да им се радва на старини и да я облажават съседите. Най-големият станал войник, избродил много близки и далечни страни и след като се навоювал, завърнал се в родното си село с изпъчени гърди, покрити с медали за храброст; средният изучил в град Krakow много науки и си дошъл в село с вирнат нос; а най-малкият, викали го Мачей, останал да гледа старата си майка и да се занимава със земеделие. Затова братята му го смятали за неук и прост; дори понякога го наричали глупак, ама зад гърба му, защото той прехранвал с труда си цялото семейство и освен това от земеделската работа бил станал по-сilen и от двамата. Затова под вдовишката стряха царували мир и любов.

Ала ето че един ден старата майка легнала тежко болна от незнайна болест. Макар че синовете и добре се грижели за нея, не могла да се привдигне и отивала все по на зле. Викали какви ли не лекители никой не и помогнал. Като се чудели и маели какво да правят, една стара знахарка им рекла:

— Има лек за вашата майка, ама надали ще можете да го донесете.

— Ти само ни кажи какво е, ние ще го намерим — отговорили синовете, — пък ако ще би имота си да продадем, голи и боси да тръгнем.

— Слушате добре тогава и запомнете това, що ще ви кажа. Ако поръсите с животворна вода майка си, начаса ще оздравее. Тая вода може и мъртвец да възкреси. Ама много трудно е да се сдобие човек с нея. Като вървиш все към изгрев слънце, на седем дни път оттук ще стигнеш до една висока планина — Съботната планина я наричат хората. На най-високия и връх се виши старо-прастаро дърво сребро.чисто, което говори по човешки. Изпод неговите корени извира животворната вода. Само че да се стигне до извора не е така лесно и много опасно е. Човек трябва да надвие всички смъртни грехове. Който се наеме да отиде дотам, трябва да тръгне по една стръмна и каменлива пътешка и да върви все напред, без да спира, без да се озърта назад и настрани, каквото и ла чуе, каквото и да види. Защото погледне ли настрани, отбие ни се от пътеката, веднага ще се вкамени. А пътя му ще преграждат какви ли не нечисти сини, за да го погубят. Мнозина са тръгвали за там, ала никой досега не се е върнал.

Изрекла това бабичката и си тръгнала. А братята веднага седнали да се говарят: всеки искал да иде да донесе животворната вода. Най-големият брат надделял. Изстъпил се и рекъл:

— Вие чухте, че за тая работа се иска смелост. Аз неведнъж съм гледал смъртта в очите, без да трепна. Няма и сега да се уплаша, каквото и да ми се изпречи на пътя. Аз ще отида, а вие останете да наглеждате майка ни, докато се завърна с животворната вода.

Другите братя се съгласили.

Без да губи време, войникът запасал меча си, метнал през рамо войнишката торба и се упътил да дири Съботната планина.

Минали две седмици — от големия брат никаква вест. Решил средният брат да тръгне животворна вода да донесе и брат си да доведе.

— Аз съм учен и умен. Зная всички коварства на нечистите сили. Аз отивам, а ти остани да гледаш майка ни! — рекъл ученият брат, сложил в студентската си чанта храна и някаква книга със заклинания и тръгнал.

Изтекло уреченото време — нито единият, нито другият брат се връща.

„Сигурно са загинали — рекъл си Мачей. — Ами я аз да се опитам да донеса животворна вода, мама да излекувам и да намеря гробовете на братята си.“

Помолил той съседите да наглеждат болната, нарамил косата, взел малко храна за из път и тръгнал към Съботната планина. Вървял, вървял все към изгрев слънце, прекосил три буйни реки, преминал три вековни гори, на седмия ден привечер стигнал до полите на Съботната планина. Като вдигнал глава да погледне върха и, шапката му паднала — толкова висок бил той.

Закрачил Мачей по каменистата пътешка, която се виела през здравчаща клисура стръмно към върха. Не бил изминал и десетина крачки, изведнъж чул зад гърба си глас:

— Хей, момко, накъде отиваш? Объркал си пътя...

Тъкмо Мачей понечил да се обърне да види кой го вика, спомнил си думите на старата знахарка и продължил да върви направо. Подир някое време ненадейно пред него изникнал един червенокос човек, облечен в черни дрехи, шити по стара немска мода.

— Добър вечер! — поздравил мазно той, като си свалил триъгъlnата шапка. — Накъде сте се запътили, приятелю?

Към върха — отговорил Мачей. — Отивам за животворна вода.

— И аз отивам по същата работа. Да вървим заедно, ще ни бъде по-весело.

Повървели малко, стигнали до едно разклонение; пътят, които се отбивал наляво, бил широк и равен.

— Я да тръгнем по тоя път! Вижте колко е удобен. Защо ще си късаме дрехите из тия тръннаци и камъни? — посочил любезно непознатият встрадни.

Без да се спира и оглежда, момъкът поклатил глава и отвърнал:

— Вие вървете по него, а моят път е право нагоре.

Спътникът му започнал да го придумва, дори силничко го дърпал за ръкава, ала Мачей помнел добре съвета на бабичката, отскубнал се и без да продума повече, продължил по стръмната пътека, като гледал все напреде си.

Непознатият изрекъл някакво проклятие и се стопил в мрачината тъй ненадейно както се бил появил. Момъкът си отдъхнал и много се зарадвал, че се отървал от тая нежелан другар. Защото веднага се досетил, че той ще да е дяволът. Мачеб неведнъж бил чувал да разправят, че в такива старомодни немски дрехи нечистият често се завирал между хората, за да им пакости.

Както Мачей си вървял и мислел за тая зла среща, изведнъж зад гърба си дочул страшен шум, трясък, вой и викове:

— Ей го! Дръжте го! Убий те го!

Някой го дръпнал за дрехата, нещо го захапало за крака, ала сърцатият момък не се уплашил и само ускорил крачките си. Виковете полека, полека заглъхнали. Изведнъж ярка светкавица прорязала звездното небе, планината потреперила от силен гръм и цялата клисура пламнала. Вековни дървета горели, пращели и рухвали с трясък, огнена стена преградила пътя на момъка.

„И това ще да е една от лукавщините на нечестивия, иначе как тъй от ясно небе гръм ще удари?“ — помислил си Мачей.

Вместо да се уплаши, той смело закрачил право към средището на пожара. Огнени езици съскали и облизвали стъпките му, смраден дим го стискал за гърлото, а нашият момък все вървял и вървял, докато най-после огнената завеса изтъняла и през нея се провидял върхът —

на един хвърлей камък. Ала сега нова пречка: висока гладка канара препречвала пътя и под нея се било проснalo едно седемглаво чудовище. Щом зърнало момъка, то се изправило настръхнало, заблещило стръвно кръвясалите си очи и засъскalo страховито. И пред тая напаст Мачей не отстъпил. Втурнал се напред и замахнал с косата. В същия миг чудовището се провалило вдън земя и на мястото му зейнало гърлото на тъмна пещера.

Момъкът безстрашно влезнал в пещерата и тръгнал опипом в мрачината. Като повървял малко, отпреде му се мярнала светлинка, която с всяка крачка се увеличавала. Скоро Мачей се намери сред една чудно хубава градина: в нозете му ухаели пъстри цветя, овощни дръвчета протягали примамливо към него клонки със сочни плодове, Мачей, макар да усещал, че празният му стомах се гърчи и напуканите от жажда уста се пълнят със слюнка, не се изльгал и не протегнал ръка да откъсне плод.

Като повървял още малко, пътеката го отвела в един прекрасен дворец. Вътре стените били от чисто злато и едри кристали пръскали гальовен светлик. Наоколо били наредени тежки сандъци, пъпни до горе със сребро, злато и драгоценности — сякаш съкровищата на целия свят били събрани тук. Уморените нозе на Мачей потъвали в меки килими, а широки миндери го приканвали да легне да почине. Изведнъж се разнесла приятна музика. Към момъка се втурнали като рояк пеперуди девойки, коя от коя по-красива, и със сладките си гласове завикали:

— Добре дошъл, юначе! Спасителю наш, остани при нас. Ще имаш всичко. Що желае сърцето на человека, и ние ще бъдем твои признателни робини.

Ала момъкът и сега не се поддал на дяволската примамка; замахнал с ръка и мигом всички хубавици с ядни викове отлетели нанякъде.

Стигнал Мачей до една голяма желязна врата — на вид тежка, да не я помръднеш. А щом той само я докоснал, тя безшумно се разтворила и в очите на измъчения момък блеснали лъчите на изгряващото слънце. Най-сетне той бил достигнал целта си: на няколко крачки видял многолетното дърво, чиито сребърни листа при лекия утринен повей звънтели тихо и свирепи нечути от никого досега песен; струите на животворния извор, бликащи изпод корените, и пригласяли.

Със сетни сипи Мачей се довлякъл до извора и започнал жадно да пие. С всяка гълтка той усещан как в него избливат нови сили, гладът му изчезнал. Скочил бодър и весел на нозе и се заслушал в шепота на дървото:

— Извади, юначе, каната от дъното на извора и я напълни с животворна вода. Откърши вейка от моите клони и по обратния път на всяка стъпка пръскай с нея вода наляво и надясно...

Погледнал Мачей в извора и на дъното съзрял да блести златна канта. Извадил я, загребал вода и преди да си тръгне, откършил една вейка, обсипана със сребърни писта. Щом поръсил желязната порта с вода, тя треснала и се пръснала на хиляди парчета. Из зейналия тъмен проход с писъци излитнало цяло ято прилепи и се зареяни кой знае къде. Момъкът тръгнал по обратния път, гледа — няма ни дворец, ни девойки, ни градина... Скоро се измъкнал от дупката, а тук чудо: дърветата си стояли зелени и прави, сякаш преди малко не е бушувал адски пожар.

Както пеешлото дърво му поръчало, така и Мачей направил: на всяка крачка пръскал наляво и надясно с вейката животворна вода. И щом върху някой камък паднела капчица, той се превръщал в човек. Съживеният се протягал, триел очи и казвал:

— Ах, какъв лош сън сънувах! Добре, че ме събуди, момко — и тръгвал радостен и благодарен подир своя избавител.

Колкото по-надолу слизал Мачей, толкова повече камъни лежали по пътеката; всички оживявали и тълпата, която го сподиряла, ставала все по-многобройна. Сред нея се виждали и белобради старци, и голобради младежи, и дръзки рицари, и хубави девойки, и важни господари, и дрипави просяци. Тук били и двамата братя на Мачей.

Когато слезли от планината, някои от съживените, които не били лежали дълго време вкаменени, побързали да си отидат дома, за да зарадват близките си. Ала повечето били омагьосани отдавна и всичките им роднини били вече измрели. Затова те продължили да вървят с тримата братя. Пристигнали живи и здрави в селото. Край леглото на майка си синовете намерили събрани съседките, които били запалили свещи, защото болната вече беряла душа. Но щом Мачей я поръсил с животворната вода, тя отворила очи, усмихнала се и се привдигнала бодра и весела.

А хората, които Мачей избавил, не искали да се делят от него и останали в селото. Скоро всички си построили къщи, завели домакинства и малкото село се превърнало в голям и хубав град. Жителите избрали Мачей за бургайстер — сиреч кмет — и дълги години той уреждал разумно градските работи. А благодарните люде разнесли надлъж и шир приказката за неговото геройство; до ден днешен всички я помнят и предават от баща на син.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.